

Stormen på Christiansborg

Det fyger med raketter, kampvogne, militser og kalashnikov-rifler i Kaspar Colling Niensens dystopiske roman »Den danske borgerkrig – 2018-2024«, som trods et sympatisk udgangspunkt ikke formår at indfri sit store potentiale.

AF ANDREAS BÜLOW

I år 2468 sidder en 475 år gammel rigmand og taler med sin hund om dengang Danmark blev ramt af en borgerkrig. Han er i live på grund et avanceret stamcelleprogram, og han fortæller nu om, hvordan den økonomiske krise førte til armod på massiv skala og senere resulterede i åben borgerkig med politikere og bankfolk som jaget vildt.

Et plausibelt scenarium eller skingrende skizofreni? Måske et gran af begge dele, en kombination som provokerer og i hvert fald vakte min interesse.

Den danske borgerkrig 2018-2024 udkom på Gyldendal i oktober og har fået en blandet modtagelse i pressen.

I en tid, hvor der udgives enorme mængder litteratur med fokus på individets historie (såkaldt »auto-fiktion«) er denne bog en klar afvigelse.

Det er positivt at se, at der er forfattere der tør gå andre veje og udfordre de gængse trends.

Boligkrak og borgerkrig

Romanen består af to spor. I det ene følger man en nogenlunde kronologisk fortælling, hvor den aldrende rigmand forklarer optakten til borgerkrigen, dens forløb, slutning og efterdønninger.

Jeg-fortælleren forklarer borgerkrigens udbrud med et boligkrak, som følge af de demografiske ændringer i Danmark; 68'er-generationens størrelse i forhold til den mindre generation af 80'er-fødte. Da de førstnævnte skal på pension sætter de deres boliger til salg og da den nye generation er langt mindre (og har mindre købekraft) falder huspriserne brat, og folk må gå fra hus og hjem. Der er også enkelte udredninger af finansfyrsternes spekulative virksomhed.

Dette er langt fra en fyldestgørende – og da slet ikke marxistisk – forklaring på krisen, og man kan godt spørge sig selv, om Kaspar Colling burde have afholdt sig fra en simpel analyse af et fænomen, som er noget mere komplekst, og som skønlitteraturen ikke er det bedste sted at diskutere det i.

I hvert fald virker de første dele mindre vellykkede end det, der følger.

Men så kommer man til selve borgerkrigen, og den er spændende. Der er mange ting, der minder meget om situationen i dag: en udbredt lede overfor de etablerede politiske partier, en ekstrem fattigdom på landet (begrebet 'udkantsdanmark' kommer her til sin ret), velfærdsstaten der bryder sammen.

Da borgerkrigen starter er det først og fremmest som en social revolution. Med et stænk af nostalgi ser rigmanden tilbage på krigen, hvor han havde en romance med en af de unge oprørere, Leonora. Uden at afsløre for meget, kan jeg sige, at jeg-fortælleren angrer nogle af de valg, han foretog, og at det plager ham mange år frem.

Det er dramatiske scener, der udspiller sig, blandt andet en storm på Christiansborg og massernes indædte had til politikerne og eliten.

Når det bliver allerbedst formår Kaspar Colling at indkapsle lidt af den atmosfære, som man mærker under en revolution:

»Der sker noget, når man er så mange samlet. Det er lyden af mængden. Man smelter sammen og bliver et stort hav af lyde og stemmer, der runger og genlyder fra alle mure i byen.« (s. 97)

Frit fabulerende

Bogen har også et andet spor. Det er en række fortællinger, som hver især afkranser et lille område, en lille flig af samfundet og de mennesker (og dyr) der lever i det.

Det er historier om grønlænderen, som har for korte arme til at skyde sig selv med en jagtriffel; om mistroen til en inder, der skal bygge et kirkeskib; om to muslimske sosu'er på et plejehjem; om bonden der isolerer sig på en gård og mange, mange flere.

Romanen lever nærmest igennem disse mærkværdige historier, de giver rum til at læseren selv kan sanse sig frem til en forklaring (eller mange fragmenter af forklaringen) på, hvorfor Danmark går ind i en borgerkrig, som den gør.

Og det er måske næsten her, at Kaspar Colling er bedst, når han er mere frit fabulerende og fantasifuldt fører læseren igennem en verden af mistro, angst, undertrykkelse og modstand.

Den farlige revolution

Dér hvor man som læser begynder at tvivle på forfatterens intentioner, er ved afsnittet »Skyggerne og udvidelsen af rummet imellem livet og døden«.

I Collings fortælling går en gruppe af oprørerne så vidt, at de begynder at lave en speciel terror-gruppe, der torturerer og henretter borgerskabet, og det fremstilles igennem nogle yderst voldelige scener.

Selvfølge må skønlitteratur diskutere alle spørgsmål – også om en revolution har excesser – men i denne bog fremstår terroren så unuanceret og grotesk, at den virker usandsynlig.

Afsnittet er også ganske uelegant komponeret, overeksponeret i en sådan grad at man føler at budskabet presses ned i halsen på læseren: At mennesket er et grusomt væsen som per natur ønsker krig.

Hvis ikke man abonnerer på den tese, er det ganske svært at fatte sympati med romanens sidste halvdel. I stedet for at vise det bestående samfunds agoni og brudfladerne til et nyt, reduceres Collings budskab til en opfordring til at *undgå* revolution.

I den anledning er det interessant at bemærke, at den sidste borgerkrig, der fandt sted i Danmark (»Grevens fejde« fra 1534-36) også blev portrætteret i skønlitteraturen. Det var Johannes V. Jensen som i bogen *Kongens fald* skrev om den.

Selvom han ikke skrev fra et socialistisk synspunkt, stod han alligevel konsekvent på de revolutionære bønder og købmænds side og forstod adelens hykleri, når denne anklagede Christian den 2. for »grusomhed« under det stockholmske blodbad:

»Havde Kong Christiern dræbt alle Herremændene i Stockholm i stedet for nogle faa Snese, saa havde der ikke været saa mange til at beklage sig bagefter. Den Halshugning spurgtes gennem Aarhundreder; men der blev ikke jamret farligt meget over de to tusinde Mennesker, som Johan Rantzau gruttede ved Aalborg. Dér blev Bønderne knust saa tilgavns, at ikke en Gang Urettens Historie kunde blive overleveret« (Kongens Fald, side 181).

At en revolution nødvendigvis vil udvikle sig til vold og borgerkrig er også et postulat, som mildt sagt er tvivlsomt. Historien er rig på fredelige revolutioner, og vold er oftest forekommet, når den klasse der har mistet sin magt begynder at angribe det nye samfund.

Et symptom

Alt i alt er *Den danske borgerkrig* en spændende bog, som desværre ikke formår at indfri sit potentiale, netop fordi den bliver flad og kompromissøgende i stedet for konsekvent og uregerlig.

Måske skal den mere læses som et symptom på, hvor alvorlig den nuværende kapitalistiske krise er.

I den seneste tid har mere seriøse borgerlige finanseksperter udtalt, at den nuværende krise er langt dybere end først forventet.

En af dem, Paul Krugman som tidligere har vundet Nobel-prisen, skrev for nyligt i New York Times (http://www.nytimes.com/2013/11/18/opinion/krugman-a-permanent-slump.html?_r=0) om det han kaldte for »The Permanent Slump«.

At en dansk forfatter tør tage bladet for munden og på samme måde advare om krisens alvor, er derfor en begivenhed som er værd at bide mærke i, et udtryk for den urolige periode, vi er trådt ind i.

Læser man bogen ud fra den præmis, er den så absolut værd at kaste sig over.

Andreas Bülow er i lære som film- og TV-produktionsassistent.

Kaspar Colling Nielsen: *Den danske borgerkrig – 2018-2024*, Gyldendal, 2013, 223 sider, 299 kroner

Redaktion: Modkultur

Emneord: boganmeldelse | revolution | finanskrise

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**